

هانری کربن

جلد دوم

چشم اندازهای معنوی و فلسفی اسلام ایرا

سهروردی و افلاطونیان پارس

تحقیق و ترجمه بر پایه متن فرانسوی

• دکتر انشاء الله رحمتی •

(۲) ری ایرا و اسلام

۰۰۱۱

۰۰۰۸۶

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار مترجم	۱۱
۱- درآمد	۱۱
۲- سنت سینایی- اشراقی	۱۵
۳- نظریه امامت در سنت سینایی- اشراقی	۳۷
۴- واقع‌گرایی معنوی	۵۰
چکیده دفترهای اول و دوم	۶۹
دفتر دوم: سهروردی و افلاطونیان پارس	۷۷

فصل اول: طرح عظیم همه عمر سهروردی

۱- زندگی و شهادت	۷۹
۲- تبار اشراقیان یا حکماء اشراقی	۸۹

فصل دوم: حکمت اشراقی

۱- حکمت قدسی	۱۱۷
۲- معرفت مشرقی	۱۲۶
۳- سلسله اهل معنا و قطب	۱۴۹

فصل سوم: نور جلال (خورنه) و فرشته‌شناخت مزدیسنا

۱- نور جلال به منزله منبع اشراق	۱۶۷
۲- مکاشفات کیخسرو و زردشت	۱۸۶

۳- انوار قاهره و مُثَل افلاطونی ۱۹۶

۴- سلسله‌های انوار قاهره ۲۱۹

۵- دعای هورخش و دعای طباع تام ۲۲۸

فصل چهارم: نور جلال و جام مقدس

۱- هرمتیکا و میتریاکا [سنت هرمسی و سنت میترای] ۲۵۳

۲- مظاهر و تبار خورنه و جام مقدس ۲۷۴

۳- کیخسرو و پارسیفال ۲۸۵

۴- غایت مشرقی به منزله ختم شدن حماسه پهلوانی به حماسه

عرفانی ۳۰۷

۵- حکایت جام یک عارف خسروانی ۳۳۲

فصل پنجم: رسالهٔ عقل سرخ و حماسه عرفانی ایران زمین

۱- غایت رساله ۳۴۷

۲- مقدمهٔ رساله ۳۵۵

۳- مضامین هفت گانه این رساله ۳۶۴

۴- از ولادت زال تا مرگ اسفندیار ۳۷۶

۵- متن رساله عقل سرخ ۳۷۹

فصل ششم: قصه غربت غربی و حماسه عرفانی

۱- تاریخ عارف ۴۰۱

۲- تحلیل قصه ۴۱۴

۳- متن قصهٔ الغربه الغربیه ۴۳۶

ترجمه فارسی قصهٔ غربت غربی ۴۴۰

۴- عارف در حال دیدار فرشته ۴۴۵

یک- فرشته شخصی کیست؟ ۴۴۵

دو- «طباع تام» به عنوان تصور هرمسی از فرشته شخصی ۴۴۹

سه- تقریرهای گنوستیک مختلف از مضمون دیدار با فرشته ۴۶۵

الف) اناجیل و «اعمال» گنوستیک ۴۶۵

ب) گنوس مندایی ۴۷۰

ج) مناسک میترای ۴۷۲

د) کیمیا ۴۷۳

ه) گنوس مانوی و مزدایی ۴۷۵

و) مکتب سویدنبرگ ۴۸۷

۵- راز شهرستان جان ۴۹۰

فصل هفتم: سنت اشراقی

۱- دستیابی به میراث معنوی با پیمودن شاهراه ۵۰۵

۲- اعقاب حکمت اشراق در ایران و هندوستان ۵۲۰

۳- دین عشق تحول یافته ۵۳۷

پی‌نوشت‌های فصول

پی‌نوشت فصل یک ۵۶۷

پی‌نوشت فصل دو ۵۷۶

پی‌نوشت فصل سه ۵۸۴

پی‌نوشت فصل چهار ۶۰۰

پی‌نوشت فصل پنج ۶۱۴

پی‌نوشت فصل شش ۶۲۰

پی‌نوشت فصل هفت ۶۳۵

واژه‌نامه خارجی - فارسی ۶۴۷

نمایه ۶۵۷

۱- David M. Halverson, *Iran: A History* (1988), p. 100.

۲- *Iran: A History*, p. 100.

۳- *Iran: A History*, p. 100.

۴- *Iran: A History*, p. 100.

۵- *Iran: A History*, p. 100.

۶- *Iran: A History*, p. 100.

۷- *Iran: A History*, p. 100.

۸- *Iran: A History*, p. 100.

۹- *Iran: A History*, p. 100.

۱۰- *Iran: A History*, p. 100.

۱۱- *Iran: A History*, p. 100.

۱۲- *Iran: A History*, p. 100.

۱۳- *Iran: A History*, p. 100.

۱۴- *Iran: A History*, p. 100.

۱۵- *Iran: A History*, p. 100.

۱۶- *Iran: A History*, p. 100.

۱۷- *Iran: A History*, p. 100.

۱۸- *Iran: A History*, p. 100.

۱۹- *Iran: A History*, p. 100.

۲۰- *Iran: A History*, p. 100.

چکیده دفترهای اول و دوم

جهان اسلام، یکپارچه نیست. تصور دینی آن با تصور سیاسی جهان عرب یکسان نیست. یک نوع اسلام ایرانی وجود دارد، کما اینکه اسلام ترکی، اسلام هندی، اسلام اندونزیایی، اسلام مالزیایی و غیره موجود است.

هر چند آثار فراوانی در اختیار خواننده علاقمند به شناخت باستان‌شناسی و هنرهای ایران هم در دوره پیش از اسلام و هم در دوره پس از اسلام وجود دارد، ولی باکمال تأسف بسیار اندک است کتاب‌هایی که در عوض، پاسخگوی پرسش [و نیاز] محقق باشند که تحقیق وی درباره «انگیزه‌هایی» است که به موجب آن ذهن و ضمیر ایرانی چنین اشکال [و آثاری] را خلق کرده است.

در درون امت اسلامی، جهان ایرانی از بدو امر، مجموعه‌ای را پدید آورده است که ویژگی‌های خاص و رسالت آن فقط و فقط در صورتی به وضوح می‌پیوندد که جهان معنوی ایرانی به منزله یک کل واحد [یا هویت یگانه]، پیش از اسلام و پس از اسلام، در مدنظر قرار بگیرد. ایران اسلامی به تمام معنا، دیار بزرگترین فیلسوفان و عارفان جهان اسلام بوده است. در نظر آنان تفکر نظری هرگز از ثمربخشی اش [در عمل] و از آثار عملی اش منفک نیست و آن هم نه فقط به لحاظ چیزی که از آن امروزه به محیط اجتماعی تعبیر می‌کنیم، بلکه علاوه براین به لحاظ آن کلیت انضمامی [و عینی] که آدمی از گوهر وجود خویش، در ورای مرزهای زندگی دنیوی، تغذیه اش می‌کند^۱ و این همان جهان روحانی اوست.

من مؤلف، با وفادار ماندن به این موضع‌گیری، بنایی را پی ریخته‌ام که در

۱- این جهان روحانی الزاماً برای همه انسان‌ها محقق نیست، انسان‌هایی که از مرتبه زندگی دنیوی فاصله گرفته باشند آن را برای خویش محقق می‌سازند یا به عبارت دیگر بدان متحقق می‌شوند.